

فریناز درخشان*

نگاهی به وضعیت بورس در کلان شهرها

مقایسه بورس تهران با اعضای فدراسیون جهانی
بورس‌های اوراق بهادار در سال ۲۰۱۰^(۱)

A Glance at Stock Market Status in
Metropolises

مقدمه:

روی آوردند؛ برای مثال بانک‌ها و موسسات مالی از اموال رهنی مشتریان استفاده نموده، خانه‌های آنها را جهت بیمه اوراق قرضه ارزیابی و کارشناسی می‌کردند، این اوراق بهادار رهنی (وام‌ها) بسته‌بندی شده، جهت تأمین سرمایه فروش به موسسات تأمین سرمایه، بانک‌های خارجی، شرکت‌های بیمه، اشخاص و موسسات تأمین مالی می‌رفت. پس از آن، خریداران از این وجوه وام استفاده کرده، در نتیجه لایه‌ای دیگر از بدهی به وجود می‌آمد. به تدریج بیشتر وام‌گیرندگان آمریکایی با مشکل عدم توانایی در بازپرداخت اوراق بهادار رهنی مواجه شدند که همین امر موجب سقوط هرم بدهی گردید. این مشکل زمانی نمود پیدا کرد که دو صندوق پوشش ریسک بازارهای مسکن آمریکا در ژوئن ۲۰۰۷ سقوط کرد. پس از آن، قیمت مسکن در آمریکا کاهش یافته، باعث تحمیل زیان‌های عظیمی در اوراق بهادار رهنی مربوط به دارایی‌های مشتقه نگهداری شده

بحران مالی سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹ در حالی در سال ۲۰۰۷ ظاهر شد که ریشه در اواخر قرن بیستم داشت. رونق بازارهای سهام، مسکن، نقدینگی زیاد، نرخ بهره پایین و بازارهای مالی کم‌نوسان از مشخصه‌های اقتصاد جهانی در دوره قبل از بحران بود. موج اول بحران مالی در آمریکا با سقوط برادران لهن، یکی از بزرگ‌ترین موسسات تأمین مالی در آمریکا، آشکار کردن بیمه اوراق قرضه (CDS) و وقوع بحران‌های اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه همراه بود.

نرخ بهره پایین متداول در آمریکا و مناطقی از اروپا، انگیزه‌ای برای صنعت مالی جهت درآمدزایی و همچنین برای متقاضیان مسکن و مصرف‌کنندگان وام درجه دو با پیشینه اعتباری کم به وجود آورد. بانک‌ها و موسسات مالی به نوبه خود به فرآیند تبدیل دارایی‌ها به اوراق بهادار

نزد بانکها شد. مریل لینچ اولین موسسه تأمین سرمایه بود که به همراه سایر موسسات بزرگ تأمین مالی در دنیا همانند گروه ای‌آی‌جی، گلدمن ساچز و مورگان استنلی اعلام زیان دهی کرد.

تعمیق بحران مالی سال ۲۰۰۸ و ادامه روند آن در ۲۰۰۹ باعث کاهش شدید فعالیت‌های اقتصادی در سال ۲۰۰۹ شد. با اینکه به نظر می‌رسید اقتصاد آمریکا بیشترین زیان را از فشارهای مالی و رکود ادامه‌دار بخش مسکن متحمل شده باشد، کشورهای اروپایی و آسیایی نیز به علت کاهش حجم تجارت جهانی و همچنین وجود مشکلات در بخش‌های مالی و مسکن خود، صدمات زیادی را متحمل شدند. سال ۲۰۱۰ در حالی شروع شد که مسایل و چالش‌های اقتصادی لاینحل و باقی‌مانده از سال ۲۰۰۹ همچنان به چشم می‌خورد. یکی از مهمترین این مسایل تصمیم سرمایه‌گذاران بین‌المللی و محلی برای سرمایه‌گذاری در بازار بورس و مسکن بود. اینکه در چه بازارها و چه کشورهایی سرمایه‌گذاری انجام شود، به سرعت به یکی از مهمترین سوالات تبدیل شد. بر اساس گزارش صندوق بین‌المللی پول (IMF) رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۰۹ به منفی ۰/۶ درصد رسید که این رقم نسبت به رشد ۳ درصدی سال قبل از آن، کاهش چشمگیری داشت. صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی کرد که رشد اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور در سال جاری به ۶/۳ درصد و در سال ۲۰۱۱ به ۶/۵ درصد افزایش خواهد یافت، این در حالی است که رشد اقتصادی کشورهای پیشرفته را در سال ۲۰۱۰ تنها ۲/۳ درصد و در سال ۲۰۱۱ حدود ۲/۴ درصد پیش‌بینی کرده است. بر اساس این گزارش، چین، برزیل، هند و اندونزی با رشد شدید اقتصادی مواجه خواهند بود. به نظر می‌رسد اقتصاد جهانی در اثر عملکرد قوی اقتصادهای آسیایی و تثبیت نسبی روند احیا در دیگر مناطق، بار دیگر رو به رشد نهاده است. در کشورهای توسعه‌یافته در اثر اجرای بسته‌های محرک اقتصادی، فعالیت‌های اقتصادی تا حدودی ثبات یافته، برخی کشورها حتی با رشد میانه‌ای

مواجه شده‌اند.

با توجه به نتیجه تحقیق باسو در سال ۱۹۷۷ در رابطه با تعامل با بازارهای مالی دنیا، مشکل اصلی توسعه اقتصادی در کشورهای در حال توسعه، کمبود سرمایه است. در چنین شرایطی، اگر بازار سهامی داشته باشیم که در سطح بین‌المللی با دیگر بازارها در پیوند باشد، سرمایه مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری تأمین می‌شود. از آنجا که انباشت سرمایه یکی از مهمترین منابع توسعه مداوم اقتصادی است، از طریق بازار سرمایه کشور می‌توان سرمایه لازم را تأمین نمود. بنابراین هدف اصلی از تنظیم این گزارش بررسی مقایسه‌ای تحولات مالی و اقتصادی در سطح کلان‌شهرهای دنیا در بخش بازار سرمایه می‌باشد. در این میان بورس اوراق بهادار تهران نیز با سایر نقاط جهان مورد مقایسه قرار گرفته است. این بررسی در نهایت ما را به جایگاه واقعی بازار سرمایه در میان کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته رهنمون ساخته، چشم‌انداز آتی آن را ترسیم می‌نماید. در این فرآیند، منابع اطلاعاتی برگرفته از پایگاه‌های اطلاع‌رسانی بورس‌های بین‌المللی و ایران بورس است.

ارزش بازار

در سال ۲۰۱۰، اعضای فدراسیون جهانی، با نوسانات منفی و مثبت ارزش بازار داخلی و شاخص روبه‌رو شدند، در این سال ارزش بازار بورس‌های عضو فدراسیون جهانی به ۵۱،۷۵۲ میلیارد دلار رسید.

تغییرات منطقه‌ای ارزش بازار بورس‌های عضو فدراسیون جهانی به شرح زیر است:

- **آمریکا:** ارزش بازار بورس‌های این منطقه در پایان سال ۲۰۰۹، به ۱۸/۹ هزار میلیارد دلار رسیده بود که در مقایسه با سال ۲۰۱۰ میزان ۱۲/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. با احتساب این افزایش در ارزش بازار بورس‌های منطقه آمریکا، سهم آن از کل ارزش بازار فدراسیون جهانی بورس‌ها به ۴۱ درصد رسید. در میان بورس‌های فعال در

جدول شماره ۱- ارزش جاری بازار به میلیون دلار و تغییرات آن در بورس‌های عضو WFE

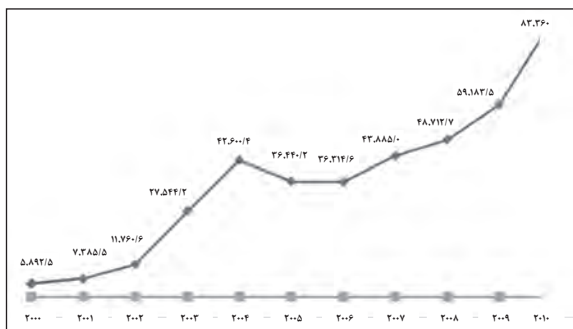
منطقه آمریکا	سال ۲۰۱۰	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب دلار (درصد)	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب پوند محلی (درصد)	اروپا، آفریقا و خاورمیانه	سال ۲۰۱۰	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب دلار (درصد)	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب پوند محلی (درصد)
بورس برمودا	۱,۵۸۷.۵	۱۵.۵٪	۱۵.۵٪	بورس امان	۲۹,۹۴۰.۸	-۷.۹٪	-۷.۹٪
بورس برزیل	۱,۴۴۷,۰۴۵.۲	۱۱.۵٪	۱۱.۵٪	بورس آتن	۶۵,۸۶۰.۷	-۴۴.۹٪	-۴۴.۹٪
بورس بوئنوس آیرس	۵۶,۴۹۳.۹	۳۶.۲٪	۳۶.۲٪	بورس اسپانیا	۱,۰۷۷,۰۳۰.۳	-۲۲.۶٪	-۲۲.۶٪
بورس کلمبیا	۱۹۶,۳۵۰.۰	۴۳.۷٪	۴۳.۷٪	بورس بوداپست	۲۵,۴۳۹.۹	-۱۵.۴٪	-۱۵.۴٪
بورس لیما	۹۳,۶۹۸.۸	۳۸.۵٪	۳۸.۵٪	بورس قبرس	۶,۸۶۴.۴	-۲۴.۸٪	-۲۴.۸٪
بورس مکزیک	۴۲۰,۷۷۳.۹	۲۵.۳٪	۲۵.۳٪	بورس آلمان	۱,۳۲۰,۲۶۰.۸	۲.۹٪	۱۸.۷٪
بورس نزدک	۳,۶۴۹,۰۴۴.۰	۱۹.۵٪	۱۹.۵٪	بورس مصر	۸۲,۷۰۴.۰	-۷.۰٪	-۱.۷٪
یورونکست	۱۳,۰۴۰,۶۹۱.۵	۱۲.۶٪	۱۲.۶٪	بورس ایرلند	۵۳,۷۶۴.۵	-۱۰.۷٪	-۱۰.۷٪
بورس سانتیاگو	۳۲۶,۰۱۹.۷	۴۹.۰٪	۴۹.۰٪	بورس استانبول	۳۰۴,۱۷۳.۴	۵۳.۴٪	۵۱.۳٪
گروه بورس تورنتو	۲,۰۰۲,۳۹۳.۹	۲۴.۳٪	۲۴.۳٪	بورس ژوهانسبورگ	۸۲۱,۰۹۶.۸	۵.۷٪	۰.۹٪
منطقه آسیا و اقیانوسیه	سال ۲۰۱۰	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب دلار (درصد)	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب پوند محلی (درصد)	بورس اسلونی	۹,۰۶۷.۵	-۳۰.۴٪	-۱۹.۸٪
بورس استرالیا	۱,۳۰۸,۵۸۳.۵	۵.۵٪	۰.۷٪	بورس لندن	۳,۳۵۳,۸۴۰.۲	-۰.۹٪	۱۴.۳٪
بورس بهیمنی	۱,۵۴۰,۳۳۸.۹	۲۳.۷٪	۲۳.۰٪	بورس لوگزامبورگ	۸۵,۹۹۳.۸	-۷.۳٪	۷.۰٪
بورس مالزی	۳۸۶,۰۴۶.۲	۳۴.۰٪	۲۵.۱٪	بورس مالت	۳,۷۲۸.۸	-۷.۷٪	۶.۵٪
بورس کلمبو	۱۹,۱۴۲.۵	۱۳۳.۳٪	۱۲۷.۰٪	بورس موریتوس	۷,۴۱۶.۶	۱۰.۷٪	۱۵.۹٪
بورس هنگ کنگ	۳,۶۹۵,۹۳۱.۶	۱۹.۳٪	۱۹.۵٪	بورس روسیه	۸۱۶,۳۲۹.۹	۰.۰٪	۰.۰٪
بورس اندونزی	۳۳۹,۱۶۴.۰	۶۷.۷٪	۶۰.۲٪	گروه بورس نوردیک	۹۳۷,۷۲۶.۰	۱۳.۳٪	۳۰.۷٪
بورس کره	۹۹۱,۶۵۴.۵	۲۹.۱٪	۲۸.۷٪	یورونکست	۲,۶۹۵,۲۸۲.۵	-۴.۰٪	۱۰.۷٪
بورس ملی هند	۱,۵۰۲,۶۵۰.۵	۲۸.۷٪	۲۷.۰٪	بورس اوسلو	۲۴۵,۶۸۳.۹	۱۰.۱٪	۲۰.۴٪
بورس اوزاکای ژاپن	۲۵۱,۵۵۷.۹	۷۷.۹٪	۷۳.۰٪	بورس عربستان سعودی	۳۳۷,۹۳۹.۴	۰.۰٪	۰.۰٪
بورس فیلیپین	۱۴۰,۸۹۸.۴	۶۹.۸٪	۵۸.۳٪	بورس سوئیس	۱,۱۲۱,۵۹۷.۴	۶.۶٪	۵.۸٪
بورس شانگهای	۲,۶۸۰,۷۳۳.۴	۲.۴٪	۰.۰٪	بورس تهران	۸۳,۳۶۰.۴	۳۲.۲٪	۳۸.۸٪
بورس شنزن	۱,۲۸۳,۸۱۲.۱	۵۳.۱٪	۴۹.۵٪	بورس ورشو	۱۷۴,۰۴۹.۵	۱۳.۳٪	۲۶.۸٪
بورس سنگاپور	۶۱۰,۷۹۴.۱	۳۲.۸٪	۲۶.۷٪	بورس وین	۱۰۸,۸۸۱.۵	-۸.۳٪	۵.۹٪
بورس تایوان	۷۲۲,۷۵۵.۶	۱۹.۹٪	۱۳.۶٪	جمع کل	۵۱,۷۵۲,۷۸۵.۰	-	-
بورس تایلند	۲۷۱,۲۳۶.۷	۶۲.۹٪	۴۸.۱٪				
بورس توکیو	۳,۵۴۱,۷۹۳.۵	۷.۷٪	۴.۷٪				

این منطقه، گروه بورس نیویورک یورونکست بیشترین ارزش بازار را در اختیار داشته است. قابل توجهی را در این رده به خود اختصاص داده است. بالاترین ارزش بازار در این منطقه نیز مربوط به بورس لندن بوده است. (جدول شماره ۱)

در دو نمودار شماره ۱ و ۲ تغییرات ارزش بازار بورس تهران و بورس‌های عضو فدراسیون جهانی نشان داده شده است:

از دیگر نسبت‌های قابل اهمیت در این بخش نسبت ارزش بازار به تولید ناخالص ملی است. این نسبت در اصل

نمودار شماره ۱- تغییرات ارزش بازار بورس تهران از ژانویه سال ۲۰۰۰ تا نوامبر ۲۰۱۰ به میلیون دلار

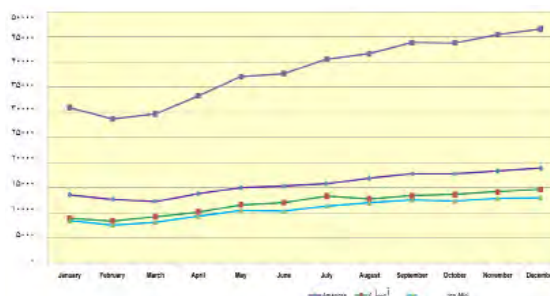
آسیا و اقیانوسیه: ارزش بازار بورس‌های این منطقه

در پایان سال ۲۰۱۰ به ۱۸/۲ هزار میلیارد دلار رسید که نسبت به سال ۲۰۰۹، در حدود ۱۴/۳ درصد افزایش یافته است. گروه بورس توکیو با ارزش بازاری بالغ بر ۵۴۱۳ میلیارد دلار، بیشترین ارزش بازار را در میان بورس‌های این منطقه در اختیار دارد.

اروپا، خاورمیانه و آفریقا: ارزش بازار بورس‌های این

منطقه در پایان سال ۲۰۱۰ به ۱۳/۹ هزار میلیارد دلار رسید که بیانگر ۰/۱ درصد کاهش نسبت به سال ۲۰۰۹ است. سهم بورس‌های حاضر در منطقه اروپا، خاورمیانه و آفریقا در فدراسیون جهانی بورس‌ها بیش از ۲۶ درصد است که ۳ درصد کمتر از این نسبت در سال ۲۰۰۹ می‌باشد. بورس تهران با ۳۲/۲ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۹، افزایش

نمودار شماره ۲- روند نسبت ارزش بازار به تولید ناخالص ملی در مناطق مختلف

بیان‌کننده سهم بازار سرمایه از اقتصاد کل هر کشور است. مقایسه این نسبت‌ها در میان کشورها، نشان‌دهنده رشد و توسعه یافتگی بازار سرمایه آن کشورها محسوب شده، در رتبه‌بندی میان کشورها به‌عنوان معیارهای مهم، اهمیت خاصی دارد. در این میان سال ۲۰۰۹ مبنای محاسبه نسبت ارزش بازار به تولید ناخالص ملی قرار گرفته است. این نسبت در این سال روند نسبتاً مناسبی داشته است. نمودار شماره ۲ این روندها را در سال ۲۰۰۹ نشان می‌دهد. علت استفاده از ارزش بازار سال ۲۰۰۹ برای استفاده از این نسبت این بوده که WFE هنوز ارزش بازار را در دسامبر ۲۰۱۰ اعلام نکرده و ارقام در اختیار گذاشته شده تنها تا پایان نوامبر است و تولید ناخالص ملی نیز از مرکز آمار بانک جهانی استخراج شده است.

– آمریکا: ارزش معاملات بورس‌های منطقه آمریکا بیش از ۳۰,۶۰۰ میلیارد دلار بوده است. یادآور می‌شود که این میزان نزدیک به ۵۲ درصد از کل ارزش معاملات بورس‌های عضو فدراسیون جهانی در سال ۲۰۱۰ را تشکیل می‌دهد. بیشترین ارزش معاملات در این منطقه نیز مربوط به بورس نزدک با ۱۱,۸۸۸ میلیارد دلار است.

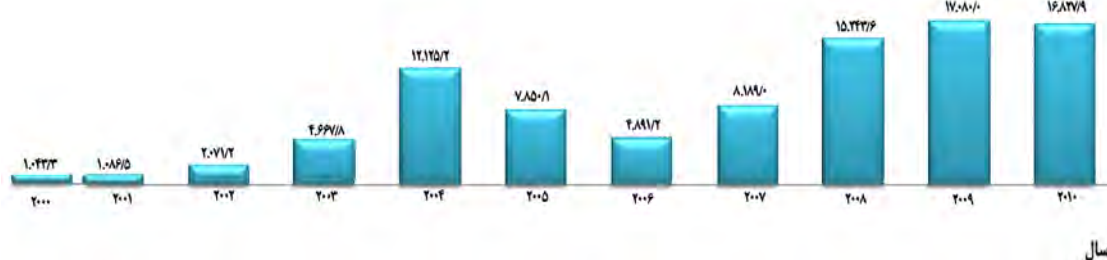
– آسیا و اقیانوسیه: ارزش معاملات بورس‌های این منطقه که بورس‌های در حال رشد منطقه جنوب شرق آسیا را نیز در بر دارد، معادل ۱۷/۲ هزار میلیارد دلار است و نشان می‌دهد که بورس‌های کشور چین، گوی سبقت را از بقیه ربوده‌اند. سهم این منطقه از کل ارزش معاملات فدراسیون جهانی بورس‌ها نیز حدود ۲۹/۵ درصد است که رقم قابل قبولی محسوب می‌گردد. بیشترین ارزش معاملات نیز در این منطقه به بورس‌های شانگهای، توکیو و شن‌زن تعلق داشته است.

– اروپا، آفریقا و خاورمیانه: ۱۸/۵ درصد کل ارزش معاملات مجموع اعضای فدراسیون در سال ۲۰۱۰ به بورس‌های منطقه اروپا، خاورمیانه و آفریقا تعلق داشته است. کل ارزش دادوستد بورس‌های این منطقه ۱۰/۴ هزار میلیارد دلار بوده، بیشترین ارزش معاملات در این منطقه به بورس لندن اختصاص داشته است و از نظر رشد ارزش معاملات نسبت به سال پیش نیز بورس عربستان سعودی با بیش از ۲۲۰ درصد افزایش در صدر قرار گرفته است. در این گروه بورس تهران نیز تا نوامبر سال ۲۰۱۰ یعنی تاریخ تهیه این گزارش رشد ۱/۳ درصدی را به‌لحاظ ارزش دلاری و رشد ۳/۱ درصدی را به ریال تجربه نموده است.

ارزش معاملات

ارزش معاملات بورس‌های عضو فدراسیون جهانی بورس‌ها در سال ۲۰۰۹ به ۵۸/۳ هزار میلیارد دلار رسیده است. به جز ۱۲ بورس، سایر بورس‌های عضو فدراسیون جهانی با افزایش در معاملات خود مواجه بوده‌اند.

نمودار شماره ۳- ارزش معاملات سهام در بورس تهران از سال ۲۰۰۰ تا پایان نوامبر ۲۰۱۰ به میلیون دلار

جدول شماره ۲- ارزش جاری بازار به میلیون دلار و نسبت ارزش بازار به GDP در بورس‌های عضو WFE سال ۲۰۰۹

نام بورس	ارزش بازار ۲۰۰۹	GDP	ارزش بازار به تولید ناخالص ملی
منطقه آمریکا			
بورس برمودا	۵۰/۲	۶,۰۹۲/۰	-/۰۰۸
بورس برزیل	۶۲۶,۲۲۱/۵	۱,۵۷۲,۴۰۹/۰	-/۳۹۸
بویسنس آیرس - آرژانتین	۲,۹۹۲/۷	۳۰۸,۷۴۱/۰	-/۰۱۰
بورس کلمبیا	۱۸,۶۳۱/۸	۲۳۰,۸۴۴/۰	-/۰۸۱
بورس لیما - پرو	۴,۵۳۲/۱	۱۲۶,۷۳۴/۰	-/۰۳۶
بورس مکزیک	۸۴,۲۵۴/۶	۸۷۴,۹۰۲/۰	-/۰۹۶
بورس نزدک	۲۸,۹۵۱,۳۴۸/۵	۱۴,۱۱۹,۰۰۰/۰	۲/۰۵۱
یورونکست	۱۷,۷۸۴,۵۸۶/۲	۱۴,۱۱۹,۰۰۰/۰	۱/۲۶۰
بورس سانتیاگو - شیلی	۲۸,۱۰۲/۳	۱۶۳,۶۷۰/۰	-/۲۳۲
گروه بورس تورنتو	۱,۳۳۹,۹۴۵/۴	۱,۳۳۶,۰۶۸/۰	-/۹۲۸
منطقه آسیا و اقیانوسیه			
بورس استرالیا	۹۳۱۵۵۴/۹	۹۲۴,۸۴۳/۰	۱/۰۰۷
بورس بمبئی	۲۶۲,۳۵۲/۱	۱,۳۱۰,۱۷۱/۰	-/۲۰۱
بورس مالزی	۸۶,۰۳۲/۶	۱۹۱,۶۰۱/۰	-/۴۴۹
بورس کلمبو - سریلانکا	۱,۲۳۷/۷	۴۱,۹۷۹/۰	-/۰۲۹
بورس هنگ‌کنگ	۱,۵۰۱,۶۳۸/۳	۲۱۵,۳۵۵/۰	۶/۹۷۲
بورس اندونزی	۹۴,۳۵۰/۸	۵۴۰,۲۷۷/۰	-/۱۷۵
بورس کره	۱,۵۵۹,۰۳۹/۹	۸۳۲,۵۱۲/۰	۱/۸۷۳
بورس ملی هند	۷۸۶,۶۸۳/۶	۱,۳۱۰,۱۷۱/۰	-/۶۰۰
بورس نیوزلند	۱۴,۹۰۱/۳	۱۳۵,۱۶۰/۰	-/۱۱۹
بورس اوزاکای ژاپن	۱۳۹,۸۶۸/۱	۵,۰۶۸,۹۹۶/۰	-/۰۲۸
بورس فیلیپین	۲۰۸۰۱/۸	۱۶۰,۲۷۶/۰	-/۱۳۰
بورس شانگهای	۵,۰۶۱,۶۳۲/۱	۴,۹۸۵,۳۶۱/۰	۱/۰۱۵
بورس شن‌ژن	۲,۷۷۴,۰۶۴/۷	۴,۹۸۵,۳۶۱/۰	-/۵۵۶
بورس سنگاپور	۴۲۵,۴۲۵/۴	۱۸۴,۲۳۲/۰	۱/۴۲۷
بورس تایوان	۹۰۵,۱۳۰/۷	۴,۹۸۵,۳۶۱/۰	-/۱۸۲
بورس تایلند	۱۲۶,۰۹۷/۰	۴۶۲,۸۵۶/۰	-/۴۷۸
بورس توکیو	۳,۹۹۰,۹۰۸/۹	۵,۰۶۸,۹۹۶/۰	-/۷۸۷
اروپا، آفریقا و خاورمیانه			
بورس امان - اردن	۱۳,۶۴۶/۷	۲۲,۷۸۸/۰	-/۵۹۹
بورس آتن	۶۶,۷۰۱/۶	۲۲۹,۹۲۴/۰	-/۲۰۲
بورس اسپانیا	۱,۵۱۱,۰۴۴/۰	۱,۴۶۰,۲۵۰/۰	۱/۰۳۵
بورس ایتالیا	۸۸۵,۵۷۶/۲	۳,۱۱۲,۷۸۰/۰	-/۴۱۹
بورس بوداپست - مجارستان	۲۵,۳۹۲/۸	۱۲۸,۹۶۴/۰	-/۱۹۷
بورس قبرس	۱,۶۹۴/۴	۲۴,۹۱۰/۰	-/۰۶۸
بورس آلمان	۲,۱۸۶,۶۳۲/۷	۳,۳۳۰,۰۳۲/۰	-/۶۵۷
بورس مصر	۷۲,۲۷۴/۱	۱۸۸,۳۲۴/۰	-/۳۹۰
بورس ایرلند	۲۵,۰۷۶/۷	۲۲۷,۱۹۳/۰	-/۱۵۴
بورس استانبول	۳۰۱,۱۲۷/۷	۶۱۷,۰۹۹/۰	-/۴۸۸
بورس زوهانسبورگ	۳۳۵,۸۶۳/۷	۲۸۵,۹۸۳/۰	۱/۱۷۴
بورس استونی	۱,۲۱۶/۱	۴۸,۲۷۷/۰	-/۰۲۵
بورس لندن	۳,۳۹۱,۱۰۳/۰	۲,۱۷۴,۵۳۰/۰	۱/۵۵۹
بورس لوگزامبورگ	۲۸۱/۳	۵۲,۴۴۹/۰	-/۰۰۵
بورس مالت	۳۳/۴	۷,۴۴۹/۰	-/۰۰۴
بورس موریشوس	۳۲۶/۰	۸,۵۹۹/۰	-/۰۳۸
بورس روسیه	۴۴۸,۸۷۴/۲	۱,۳۳۱,۸۹۳/۰	-/۳۶۴
بورس اوسلو - نروژ	۲۴۵,۰۰۸/۰	۳۸۱,۷۶۶/۰	-/۶۴۲
بورس عربستان سعودی	۳۳۷,۰۳۳/۷	۴۶۹,۱۷۹/۰	-/۹۱۳
بورس سوئیس	۷۵۹,۳۶۸/۵	۵۰۰,۳۶۰/۰	۱/۵۱۸
بورس تهران	۱۷,۰۸۰/۰	۳۳۱,۰۱۵/۰	-/۰۵۲
بورس ورشو - لهستان	۵۷,۰۱۲/۱	۴۳۰,۰۷۹/۰	-/۱۳۳
بورس وین - اتریش	۴۷,۹۵۱/۷	۳۸۴,۹۰۸/۰	-/۱۲۵

جدول شماره ۳- ارزش دلاری سهام معامله شده و تغییرات آن در بورس های عضو WFE

تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب پول محلی (درصد)	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب دلار (درصد)	سال ۲۰۱۰ میلیون دلار	اروپا، آفریقا و خاورمیانه	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب پول محلی (درصد)	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب دلار (درصد)	سال ۲۰۱۰ میلیون دلار	نطقه آمریکا
-۳۲.۸٪	-۳۲.۸٪	۸,۱۲۲.۷	بورس امان	۴۳.۸٪	۴۳.۸٪	۷۰.۰	بورس برمودا
-۲۵.۲٪	-۲۹.۸٪	۴۱,۵۳۸.۹	بورس آتن	۲۵.۷٪	۳۸.۶٪	۷۹۱,۸۲۱.۵	بورس برزیل
۱۷.۸٪	۱۱.۰٪	۱,۲۶۵,۱۴۵.۴	بورس اسپانیا	۲۶.۴٪	۲۱.۰٪	۳,۲۳۴.۴	بورس بوئنس آیرس
۸.۸٪	۳.۱٪	۲۵,۱۰۰.۸	بورس بوداپست	۳۵.۱٪	۵۲.۱٪	۲۵,۱۴۹.۱	بورس کلمبیا
-۵۴.۵٪	-۵۷.۱٪	۷۰۶.۸	بورس قبرس	۱۶.۹٪	۲۳.۶٪	۴,۲۲۴.۲	بورس لیما
۱۵.۱٪	۸.۴٪	۱,۵۲۳,۹۴۱.۰	بورس آلمان	۳۳.۹٪	۴۳.۴٪	۱۰۸,۸۷۸.۱	بورس مکزیک
-۴۶.۷٪	-۴۷.۳٪	۳۵,۸۳۸.۱	بورس مصر	-۶.۶٪	-۶.۶٪	۱۱,۸۸۰,۲۰۷.۶	بورس نزدک
-۶.۷٪	-۱۲.۷٪	۸,۲۶۲.۱	بورس ایرلند	۱.۶٪	۱.۶٪	۱۶,۵۵۲,۹۲۹.۰	یورونکست
۳۰.۷٪	۳۳.۷٪	۳۶۴,۵۸۲.۲	بورس استانبول	۳۷.۸٪	۴۹.۱٪	۴۵,۱۲۸.۴	بورس سانتاگو
۱۱.۱٪	۲۴.۴٪	۳۱۰,۲۸۲.۳	بورس ژوهانسبورگ	-۱.۲٪	۸.۴٪	۱,۲۳۷,۲۲۱.۲	گروه بورس تورنتو
-۵۳.۷٪	-۵۶.۷٪	۴۱۷.۱	بورس اسلونی	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب پول محلی (درصد)	تغییر نسبت به سال ۲۰۰۹ بر حسب دلار (درصد)	سال ۲۰۱۰ میلیون دلار	منطقه آسیا و اقیانوسیه
۷.۰٪	۰.۶٪	۲,۵۶۰,۰۳۱.۳	بورس لندن				
-۲۵.۳٪	-۲۸.۵٪	۲۰۰.۶	بورس لوگزامبورگ	۱۹.۴٪	۳۴.۷٪	۹۸۱,۴۴۵.۵	بورس استرالیا
۳۹.۶٪	۳۲.۵٪	۴۲.۲	بورس مالت	-۶.۳٪	-۱.۰٪	۲۴۰,۴۸۳.۱	بورس بمبئی
۱۵.۵٪	۱۹.۶٪	۳۴۱.۶	بورس موریتوس	۲۲.۵٪	۳۳.۸٪	۱۰۰,۷۵۸.۲	بورس مالزی
۰.۰٪	۰.۰٪	۳۷۲,۲۰۸.۳	بورس روسیه	۳۳۹.۹٪	۳۴۷.۹٪	۴,۶۱۹.۸	بورس کلمبو
۱۳.۱٪	۷.۰٪	۶۹۴,۵۳۵.۳	گروه بورس نوردیک	۶.۸٪	۶.۵٪	۱,۳۸۰,۴۸۹.۷	بورس هنگ کنگ
۱۱.۵٪	۵.۰٪	۱,۸۸۰,۶۸۶.۱	یورونکست	۱۲.۸٪	۲۵.۹٪	۹۵,۱۳۴.۳	بورس اندونزی
۱۲.۶٪	۱۵.۰٪	۲۴۳,۹۵۴.۱	بورس اوسلو	-۷.۴٪	۰.۸٪	۱,۴۶۲,۹۶۱.۱	بورس کره
۲۲.۰٪	۲۲.۱٪	۱۸۳,۸۲۸.۵	بورس عربستان سعودی	-۴.۴٪	۰.۸٪	۷۳۵,۰۸۹.۳	بورس ملی هند
۲.۹٪	۶.۶٪	۷۳۰,۷۰۷.۰	بورس سوئیس	۱۹.۳٪	۲۷.۲٪	۱۶۲,۵۶۳.۶	بورس اوزاکای ژاپن
۳.۱٪	۱.۳٪	۱۶,۸۲۷.۹	بورس تهران	۴۵.۲٪	۵۵.۰٪	۱۹,۶۷۸.۷	بورس فیلیپین
۲۵.۵٪	۲۷.۶٪	۶۳,۴۰۰.۹	بورس ورشو	-۱۱.۷٪	-۱۰.۸٪	۴,۰۹۵,۲۵۸.۵	بورس شانگهای
-۱.۵٪	-۷.۶٪	۴۳,۸۹۳.۱	بورس وین	۲۸.۸٪	۳۰.۲٪	۳,۲۲۴,۳۱۳.۰	بورس سن-ژن
				۱۰.۳٪	۱۷.۳٪	۲۶۸,۰۴۶.۶	بورس سنگاپور
				-۵.۶٪	-۱.۷٪	۷۹۸,۴۱۱.۳	بورس تایوان
				۵۶.۰٪	۶۹.۱٪	۱۹۴,۷۵۷.۸	بورس تایلند
				-۴.۸٪	۱.۷٪	۳,۴۵۷,۴۱۵.۹	بورس توکیو

سرعت گردش سهام و تعداد معاملات

نسبت سرعت گردش سهام بیانگر وضعیت فعالیت بورس است که با تقسیم ارزش سهام معامله شده طی یکسال به متوسط ارزش بازار طی همان سال محاسبه می‌شود. هر چه این نسبت بزرگ‌تر باشد گردش سهام بیشتر و در نتیجه بورس فعال‌تر خواهد بود. بالاترین سرعت گردش سهام در بین اعضای فدراسیون جهانی بورسها تا پایان نوامبر سال

جدول شماره ۴- سرعت گردش سهام

نام منطقه	تا نوامبر ۲۰۱۰
منطقه آمریکا	
برمودا	۱,۴٪
برزیل	۵۷,۶٪
بوینس آیرس	۹,۹٪
کلمبیا	۱۴,۵٪
لیما	۴,۴٪
مکزیک	۲۶,۸٪
نزدک	۲۸۱,۱٪
نیویورک	۱۱۸,۶٪
سانتیاگو	۱۷,۵٪
گروه تورنتو	۷۸,۶٪
آسیا و اقیانوسیه	
استرالیا	۸۹,۹٪
بمبئی	۱۸,۰٪
مالزی	۳۷,۸٪
کولمبو	۱۷,۵٪
هنگ‌کنگ	۷۹,۲٪
اندونزی	۴۳,۸٪
کره	۱۸۹,۷٪
بورس ملی هند	۶۳,۲٪
بورس اوزاکای ژاپن	۶۱,۳٪
فیلیپین	۲۰,۴٪
شانگهای	۳۰۶,۹٪
شن‌زن	۵۱۲,۲٪
سنگاپور	۵۸,۲٪
تایوان	۱۲۵,۴٪
تایلند	۱۳۰,۴٪
توکيو	۱۰۵,۴٪

- آمریکا: در این منطقه، بورس‌های نزدیک و نیویورک به ترتیب با ۲۸۱ و ۱۱۸ درصد در مرتبه اول قرار دارند. در خصوص تعداد دفعات معاملات، بورس‌های نیویورک، نزدیک و تورنتو، بیشترین تعداد معاملات را داشته‌اند. کمترین معامله در منطقه آمریکا در بورس برمودا بوده است.

- آسیا و اقیانوسیه: در منطقه آسیا و اقیانوسیه بورس‌های شن‌زن، شانگهای و اندونزی بالاترین سرعت گردش سهام و بورس‌های کولمبو و بمبئی کمترین سرعت گردش سهام را داشته‌اند. نسبت گردش سهام در سال ۲۰۱۰ برای بورس شن‌زن بیش از ۵۱۲ درصد و برای شانگهای ۳۰۶ درصد بوده است. شانگهای، بورس ملی هند

نام منطقه	تا نوامبر ۲۰۱۰
اروپا، آفریقا و خاورمیانه	
امان	۱۵,۱٪
آتن	۴۳,۹٪
بورس اسپانیا	۱۶۵,۴٪
بوداپست	۹۲,۷٪
قبرس	۸,۱٪
آلمان	۱۰۸,۱٪
مصر	۳۶,۵٪
ایرلند	۱۷,۲٪
استانبول	۱۳۱,۴٪
ژوهانسبورگ	۳۱,۵٪
اسلونی	۴,۹٪
لندن	۷۳,۳٪
لوکزامبورگ	۰,۲٪
مالت	۱,۶٪
موریتوس	۴,۶٪
بورس روسیه	۴۷,۸٪
نزدک	۶۷,۸٪
نیویورک یورونکست	۷۳,۱٪
اسلو	۹۸,۰٪
عربستان سعودی	۴۴,۴٪
سوئیس	۷۱,۸٪
تهران	۹,۰٪
ورشو	۴۹,۶٪
وین	۴۳,۰٪

جدول شماره ۵- تعداد دفعات معاملات سهام به هزار

اروپا، آفریقا و خاورمیانه		نام منطقه	
۱,۷۳۸,۵	عمان	منطقه آمریکا	
۷,۴۸۶,۸	آتن	۲۴,۸	برمودا
۳۷,۰۲۴,۰	بورس اسپانیا	۷۸,۵۸۴,۰	بورس برزیل
۲,۴۷۴,۷	بوداپست	۸۰۳,۷	بوینس آیرس
۱۹۱,۱	قبرس	۶۴۱,۱	کلمبیا
۹۲,۱۶۹,۱	آلمان	۲۴۷,۹	لیما
۹,۴۲۵,۴	مصر	۷,۶۸۸,۱	مکزیک
۸۲۰,۲	ایرلند	۱,۶۴۳,۰۲۲,۴	نزدک
۷۰,۸۲۴,۰	استانبول	۱,۹۱۸,۷۴۷,۲	نیویورک
۲۲,۰۲۷,۵	ژوهانسبورگ	۱,۶۹۵,۲	سانتیاگو
۹۲,۸	اسلوونی	۱۸۰,۴۰۸,۴	گروه تورنتو
۱۹۳,۳۰۳,۳	لندن	آسیا و اقیانوسیه	
۱۰,۹	لوکزامبورگ	۱۲۴,۵۴۹,۴	استرالیا
۸۰	مالت	۵۱۴,۶۷۶,۴	بمبئی
۵۱,۸	موریتوسیوس	۱۷,۹۱۴,۵	مالزی
۹۹,۴۵۰,۴	بورس روسیه	۳,۰۸۱,۷	کولمبو
۶۳,۵۲۰,۸	نزدک	۱۴۷,۲۲۹,۰	هنگ کنگ
۱۶۶,۸۹۳,۰	نیویورک یورونکست	۲۳,۶۴۶,۲	اندونزی
۱۷,۳۷۰,۳	اسلو	۸۳۷,۸۳۷,۸	کره
۱۸,۰۶۱,۵	عربستان سعودی	۱,۴۲۶,۱۴۲,۹	بورس ملی هند
۲۹,۸۶۵,۳	سوئیس	۲,۳۹۶,۶	فیلیپین
۲,۵۰۴,۰	تهران	۱,۵۱۹,۷۵۸,۰	شانگهای
۱۱,۹۷۸,۸	ورشو	۱,۲۰۹,۳۲۰,۹	شنزن
۴,۳۰۱,۷	وین	۲۰۸,۷۴۳,۸	تایوان
۱۱,۰۸۲,۱۳۷,۳	جمع	۳۸,۵۷۵,۰	تایلند
		۳۰۷,۸۱۱,۰	توکیو

و شنزن در این گروه بیشترین دفعات معاملات را از آن سهام را تجربه کرده است. خود کرده‌اند.

اروپا، خاورمیانه و آفریقا: در این منطقه نسبت گردش

پی‌نوشت:

۱- اطلاعات این گزارش از سایت فدراسیون جهانی بورس اوراق بهادار گرفته شده است. برای دسترسی به اطلاعات بیشتر در این زمینه به سایت زیر مراجعه نمایید:

www.world-exchanges.org

سهام در بورس‌های اسپانیا و استانبول به ترتیب ۱۶۵ و ۱۳۱ درصد بوده است. پایین‌ترین نسبت گردش سهام در این منطقه مربوط به بورس‌های مالت، موریتوسیوس و قبرس می‌باشد. بورس اوراق بهادار تهران در سال ۲۰۱۰ با سرعت ۹ درصد نسبت گردش سهام مواجه بود. لندن نیز بیشترین تعداد دفعات معاملات سهام را داشته است. بورس تهران تا پایان نوامبر ۲۰۱۰ تعداد ۲۵۰۴ هزار بار دفعات معاملات

تأثیر قانون هدفمند کردن یارانه‌ها بر درآمدها و هزینه‌های شهرداری تهران

The Effects of Targeted Subsidies on the
Income and the Expenses of Tehran
Municipality

جعفر معصوم‌زاده*
مهدی علیزاده**

ژوئیه‌شگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رساله جامع علوم انسانی

چکیده:

تجربه سال‌های گذشته در پرداخت یارانه‌ها، بیانگر این واقعیت است که با عادت کردن به دریافت یارانه‌ها، تولید در کشور عقب می‌ماند و بخش عمده یارانه‌ها به جای تولید، در مصرف به کار می‌رود و از آنجایی که مصرف، تابعی از درآمد است، اقشار پردرآمد بیشتر از اقشار کم‌درآمد از یارانه بهره‌مند می‌شوند؛ بنابراین، اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها یک ضرورت است. گزارش حاضر با هدف شناخت تأثیر هدفمند کردن یارانه‌ها بر درآمدها و هزینه‌های شهرداری تهران، به نگارش درآمدها و شامل سه بخش می‌باشد: در بخش اول، کلیات قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و سوابق مطالعاتی انجام‌شده درباره موضوع مقاله ذکر می‌شود. در بخش دوم، تأثیر این قانون بر درآمدها و هزینه‌های شهرداری تهران و آثار اجتماعی و فرهنگی احتمالی این قانون بر زندگی شهروندان، مطرح می‌شود و در بخش سوم، جمع‌بندی، نتیجه‌گیری و پیشنهادهایی درباره پیشگیری از بروز مشکلات و مقابله با عوارض احتمالی ارایه می‌گردد. در پایان هم منابع و مراجع مورد استفاده و استناد این مقاله ذکر شده است.

کلیدواژه: قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، شهرداری تهران، هزینه‌های جاری و عمرانی.